AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	16 april 2024	**Behandelend ambtenaar**	T. Rodenhuis
Datum agendering	27 juni 2024	**E-mailadres**	t.rodenhuis@waadhoeke.nl
Onderwerp	Toestemmingsprocedure wijziging gemeenschappelijke regeling Fryslân-West 2e fase	**Telefoonnummer**	06 22608741
Portefeuillehouder	M. van der Meer		

Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West moet aangepast worden zodat het voldoet aan de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. De colleges kunnen de regeling wijzigen als drie van de vier deelnemende colleges dat besluiten, maar dan moeten die colleges eerst toestemming hebben gekregen van de gemeenteraad. Het college vraagt in dit voorstel de gemeenteraad om die toestemming.

Voorstel

Aan het college toestemming te verlenen voor het vaststellen van het 2e Wijzigingsbesluit Werkvoorzieningschap Fryslân-West 2023.

Aanleiding
Het college heeft op 16 april 2024 besloten dat het concept 2e Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West 2023 (GR F-W) kan worden voorgelegd aan de raad zodat de raad zijn toestemming kan verlenen voor deze wijziging. Om de raad in de gelegenheid te stellen 13 weken te nemen voor de toestemming (deze termijn is conform artikel 10:31 van de Algemene wet bestuursrecht) stuurt het college het raadsvoorstel en de bijlagen op 16 april 2024 door naar de raad.

Als u instemt met dit advies, geeft u toestemming voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West 2023 (GR F-W). Deze bevoegdheid heeft de gemeenteraad op grond van artikel 1, 4e lid van de Wgr jo. artikel 10:31 van de Algemene wet bestuursrecht. Daarmee is het traject naar een regeling die volledig voldoet aan nieuwe wet- en regelgeving en aan de wensen van de vier deelnemende gemeentebesturen, afgerond.

Toelichting en voorgeschiedenis
Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) per 1 juli 2022 moeten alle gemeenschappelijke regelingen (hierna: GR) waaraan gemeenten deelnemen uiterlijk 1 juli 2024 zijn aangepast. De besluitvorming daarvoor ligt bij de betreffende GR. De raden moeten de colleges toestemming verlenen om die GR te wijzigen. Dit geldt dus ook voor de GR F-W, waar Waadhoeke samen met de gemeenten De Fryske Marren, Harlingen en Súdwest-Fryslân in deelneemt.

Wijziging van de GR F-W vond in twee fasen plaats
De belangrijkste reden om de Wgr te wijzigen is de verbetering van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Enkele wijzigingen zijn daarbij al direct per 1 juli 2022 in werking getreden:
(1) Een nieuwe procedure voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling (art. 1 Wgr);
(2) Aangepaste begrotingscyclus (art. 34, 34b en 35 Wgr);
(3) Actieve informatieplicht (art. 17 Wgr),
(4) Mogelijkheid tot instellen van een gemeenschappelijke (raads)adviescommissie (art. 24a Wgr),
(5) Regionaal enquêterecht (art. 155g en 155h Gemeentewet), en
(6) Aangepaste bevoegdheden lokale rekenkamer (art. 184 Gemeentewet).

Eerste fase van de wijziging van de GR F-W in 2022 afgerond
Voor de invoering van bovengenoemde instrumenten is geen wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Wel is bij de 1e wijzigingsfase van de GR F-W, door alle colleges vastgesteld in 2022, reeds vooruitgelopen op de aangepaste begrotingscyclus (zie art. 19 GR), en is ook de actieve informatieplicht reeds geregeld in de gemeenschappelijke regeling (zie art. 15 lid 4 GR). Dat geldt verder ook voor de bepalingen rond wijziging en toetreding (art. 25 en 27 GR F-W).

Tweede fase van de wijziging van de GR F-W ligt nu voor
De wijziging van de Wgr introduceert ook enkele andere instrumenten, waarbij het een keuze van de deelnemers is of deze ingezet worden. Deze wijzigingen moeten vóór 1 juli 2024 zijn geïmplementeerd. Het gaat dan om:
(7) Zienswijzen op besluiten van het openbaar lichaam;
(8) Participatie bij het openbaar lichaam;

(9) Uittredingsvoorwaarden, en
(10) Evaluatiebepaling.

Tot slot wordt met deze wijziging van de GR F-W ook vooruit gelopen op de inwerkingtreding van enkele bepalingen uit de Wet open overheid. Het is op dit moment nog niet bekend wanneer deze bepalingen in werking treden, maar in openbaarmaking van stukken van het Algemeen bestuur (artikel I) en van het dagelijks bestuur (artikel II) is nu reeds voorzien in de GR.

Verloop besluitvormingsproces 2e fase; 2023 - heden
Over de hierboven genoemde onderwerpen is een apart advies gemaakt waarmee de colleges van de vier gemeenten in april 2023 (in Waadhoeke op 2 mei 2023) in hebben gestemd. Ook hebben de colleges toen ingestemd met het doorsturen van de stukken over de wijziging van de GR Fryslân-West naar de raadsleden van de vier gemeenten voor de zienswijzenprocedure. De IGRW heeft daarna een verzoek ingediend tot het opschorten van de start van de zienwijzenprocedure; daar zijn de colleges mee akkoord gegaan.

Uiteindelijk hebben alle vier gemeenteraden een eensluidende zienswijze vastgesteld (bijlage 1) (in Waadhoeke in de raadsvergadering van 28 september 2023), inclusief een voorstel voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor de GR F-W (bijlage 2).

Naar aanleiding van de gezamenlijke zienswijzen van de raden heeft het bestuur van de GR F-W een reactienota (bijlage 3) en een vergelijkingstabel (bijlage 4) opgesteld, waarin de effecten van de adviezen uit de reactienota op de oorspronkelijke GR F-W en op het eerste concept Wijzigingsbesluit GR F-W zijn vermeld.

Op 12 december 2023 hebben alle colleges ingestemd met de suggestie voor een tussenstap, om de reactienota toe te lichten aan de gezamenlijke gemeenteraden voordat de toestemmingsprocedure start. Van dat aanbod is geen gebruik gemaakt.

Verwijzing naar separate voorstel van het AB van de GR F-W inzake de concept-Instellingsverordening voor de Raadsadviescommissie
Artikel 24a van de Wgr maakt het mogelijk dat, als de raden daartoe een voorstel doen, het AB van de GR F-W kan overgaan tot het instellen van een Raadsadviescommissie en het vaststellen van een Instellingsverordening dat de bevoegdheden, de taken en werkwijze van die Raadsadviescommissie regelt. De raden hebben dit voorstel inmiddels gedaan via de zienswijzen op het concept 2e wijzigingsbesluit voor de GR F-W. Het AB heeft op basis van die zienswijzen een concept Instellingsverordening opgesteld. Die concept-Instellingsverordening legt het AB voor aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen over dat concept hun zienswijzen binnen 13 weken na ontvangst naar voren brengen, waarna het AB een definitieve Instellingsverordening kan vaststellen, rekening houdend met de zienswijzen. Omdat er samenhang is tussen het concept 2e Wijzigingsbesluit GR F-W en de concept-Instellingsverordening, is de laatste *ter informatie* als bijlage 7 bij onderhavig voorstel gevoegd.

Beoogd (meetbaar) effect
De gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Fryslân-West 2023 voldoet aan de wensen van de vier gemeentebesturen en is conform de wettelijke procedures tot stand gekomen.

Motivering

Argumenten

1.1 De reactienota is een beschouwing op de zienswijzen van de raden vanuit juridisch en bestuursrechtelijk perspectief

In september/oktober 2023 hebben de vier gemeenteraden het volgende eensluidende besluit genomen:

Besluit:
1. De door de radenwerkgroep opgestelde zienswijze vast te stellen;
2. Het Algemeen Bestuur verzoeken een gemeenschappelijke adviescommissie voor de GR Fryslân-West te benoemen en het instellingsbesluit voor deze adviescommissie vast te stellen, conform het door de raden voorgestelde concept-besluit/reglement;
3. De adviescommissie te vragen de uitvoering van haar taken en werkzaamheden te evalueren en deze evaluatie aan te bieden aan de vier raden vóórdat de zittingstermijn van deze raden in maart 2026 afloopt;
4. in te stemmen met een vaste, maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden van de leden van de adviescommissie gebaseerd op het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en dit bij verordening vast te leggen.

De reactienota op de zienswijze is op 16 november 2023 toegestuurd aan het Dagelijks bestuur van de GR F-W en als bijlage 3 aan dit raadsvoorstel toegevoegd. Hierin is een middenweg gevonden tussen de juridische en praktische gevolgen van de zienswijze. Dit zogenoemde toetsingskader is beschreven in de reactienota. Dat heeft ertoe geleid dat veel punten uit de zienswijze zijn overgenomen maar ook enkele punten niet. De reactienota is toegevoegd bij dit raadsvoorstel.

1.2 Een uitgebreide en grondige motivatie aan de raden is essentieel voor het vervolgproces

Het is formeel aan de vier colleges van burgemeester en wethouders om te beslissen of en in hoeverre zienswijzen worden overgenomen. Praktisch gezien zal dit in het Dagelijks Bestuur van de GR F-W worden afgestemd. Het aangepaste concept 2e Wijzigingsbesluit kan nu aan de raden voor toestemming worden aangeboden. Gemeenteraden hebben echter niet meer de mogelijkheid om de voorgestelde wijziging van de GR F-W op punten te veranderen. De raden kunnen de toestemming alleen onthouden wegens strijd met het recht of strijd met het algemeen belang (art. 1 lid 5 Wgr). Dat is een besluit dat goed gemotiveerd moet worden en waarover ook gesproken moeten worden met het college (art. 10:30 Awb). In de memorie van toelichting bij de wetswijziging is daarover het volgende opgenomen: “Omdat de raden toestemming moeten verlenen voor het aangaan van een gemeenschappelijke regeling is afgezien van de verplichting voor het college om schriftelijk te reageren op de zienswijze van een gemeenteraad. Als naar het oordeel van de raad onvoldoende is gedaan met een uitgebrachte zienswijze of onvoldoende is uitgelegd waarom een zienswijze geheel of deels niet is overgenomen, kan de raad toestemming onthouden.” Het niet opvolgen van de zienswijzen kan reden zijn om toestemming te onthouden. Dat betekent dat het betreffende college dan niet positief over de wijziging kan beslissen.

1.3 In het voorliggende concept 2e Wijzigingsbesluit GR F-W is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de wensen van de gemeenteraden

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke concept 2e Wijzigingsbesluit zijn:

- De raden willen over meer onderwerpen hun zienswijzen naar voren brengen dan voorgesteld in het eerdere concept Wijzigingsbesluit. Via die zienswijzen kunnen raden invloed uitoefenen op besluitvorming in het bestuur van de GR F-W. Zo is naar aanleiding van de zienswijze artikel 15a zo gewijzigd, dat de raden zienswijzen naar voren kunnen brengen op de algemene financiële en

beleidsmatige kaders voor de begroting, zienswijzen bij het opstellen/vaststellen van de jaarrekening van de GR, de opzet van de evaluatie van de GR F-W, het ontwerp-uittredingsplan, bedoeld in artikel 26, derde lid, en het liquidatieplan, bedoeld in artikel 28, tweede lid (zie bijlage 4 vergelijkingstabel).

Voor elk van deze onderwerpen kunnen aanvragen om zienswijzen worden geformuleerd, waarna de raadsadviescommissie de gemeenteraden adviseren óf er een zienswijze wordt ingediend. Indien dat het geval is moet de raadsadviescommissie die zienswijzen inhoudelijk (laten) voorbereiden en laten vaststellen door de afzonderlijke gemeenteraden. Daarna zullen de ambtenaren van de vier gemeenten hun colleges adviseren over een reactie op de zienswijzen. De tijd zal uitwijzen wat dit betekent voor doorlooptijden en de slagvaardigheid van bestuurders. Het zal ook een toename betekenen van werkzaamheden voor de leden van de raadsadviescommissie, met name ook omdat het gaat om onderwerpen waaraan termijnen zijn verbonden.

- In het aangepaste Wijzigingsbesluit GR F-W is tevens in artikel 15 expliciet opgenomen hoe het bestuur invulling geeft aan de actieve en passieve informatieplicht die zij heeft jegens de gemeenteraden Daarmee worden gemeenteraden maximaal geïnformeerd over de ontwikkelingen bij en besluitvorming inzake de GR F-W .

De gemeenteraden hebben in de zienswijzen de wens geuit om ook meer invloed te hebben op voorgenomen besluiten van de Algemene vergadering van aandeelhouders (Ava). De colleges hebben onderzocht in hoeverre dit passend is. In de reactienota is opgenomen dat we hier tegen juridische grenzen aanlopen. De zeggenschap over Empatec is geregeld via de statuten van de vennootschap en wordt niet ingevuld via de bestuursstructuur die hoort bij de GR F-W.

Kanttekeningen/risico's
Indien de raad zijn toestemming onthoudt, kunnen de colleges het Wijzigingsbesluit niet vaststellen en voldoet de GR F-W niet op tijd (1 juli 2024) volledig aan de wettelijke voorschriften. Dat betekent dat de huidige gemeenschappelijke regeling van kracht blijft. Daarnaast moet alsnog opnieuw een procedure worden opgestart om de GR te wijzigen (o.a. regels over uittredingsplan etc.) om deze te laten voldoen aan de nieuwe regelgeving.

Alternatieven
Het alternatief is dat de raad geen toestemming geeft.

Vervolg
Ervan uitgaande dat alle gemeenteraden toestemming verlenen, zal de besluitvorming worden vervolgd met het vaststellen van de gewijzigde GR F-W door de colleges. Dat kan al wanneer drie van de vier gemeenteraden toestemming verlenen om de GR te wijzigen.

Participatie
N.v.t.

Financiën
N.v.t.

Bijlagen

1. Zienswijze Gemeenteraden wijziging GR Fryslân-West/Empatec van de vier gemeenteraden
2. Bijlage bij deze zienswijze: voorstel tekst gemeenschappelijke adviescommissie GR Fryslân-West/Empatec van de vier gemeenteraden
3. Reactienota d.d. 16 november 2023 van het Dagelijks bestuur van het Werkvoorzieningsschap Fryslân-West aan de Gemeenteraden van De Fryske Marren, Harlingen, Súdwest-Fryslân en Waadhoeke
4. 'Was-wordt-lijst': een overzicht van de artikelen die op grond van de zienswijze worden gewijzigd en opzichte van de huidige gemeenschappelijke regeling
5. 2e Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap Fryslân-West 2023
6. Toelichting bij dit 2e Wijzigingsbesluit
7. Concept-Instellingsverordening Regionale Raadsadviescommissie Werkvoorzieningsschap Fryslân-West 2024

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2024-012972

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 16 april 2024;

B E S L U I T

Het college toestemming te verlenen voor het vaststellen van het 2de Wijzigingsbesluit Werkvoorzieningschap Fryslân-West 2023 waarbij de volgende wensen en bedenkingen inzake bijlage 7.
Concept-verordening Regionale Raadsadviescommissie Werkvoorzieningsschap Fryslân-West 2024 worden ingebracht:
- Artikel 6 Besloten vergaderingen en transparantie
Verzocht wordt lid 2 als volgt te wijzigen: 2. De vergaderingen worden in principe gehouden in het gemeentehuis van één van de gemeenten."
- Artikel 16 Taken voorzitter
Verzocht wordt om lid 5 te laten vervallen. 5. ~~De voorzitter is verantwoordelijk voor een goed functioneren van de raadsadviescommissie.~~

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 27 juni 2024,

Signed By: Waanders, Marga <m.waanders@waadhoeke.nl>
04/07/2024 14:00:50 CEST , voorzitter
ID: 9037ba2c-b4dc-4ca0-b6fb-7fb718841d96
Auth: Scribble

Signed By: Lyklema, Tinco <t.lyklema@waadhoeke.nl>
02/07/2024 17:31:03 CEST , griffier
ID: 9037ba2c-b4dc-4ca0-b6fb-7fb718841d96
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.